

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 07 kwietnia 2016 roku

ZSS.422.18.2016.AJ

**Pan
Krzysztof Kwiatkowski
Prezes Najwyższej Izby Kontroli**

Szanowny Panie Prezisie,

z „Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych” przeprowadzonego w nocy z 21 na 22 stycznia 2015 roku wynika, że na początku zeszłego roku było 1.892 bezdomnych dzieci, co stanowiło 5,2 % ogółu osób bezdomnych.

Obawę Rzecznika Praw Dziecka budzi fakt, iż w porównaniu do 2013 roku liczba dzieci bezdomnych wzrosła o 354. Z powyższego badania wynika, że 1.298 dzieci przebywało w placówkach instytucjonalnych, tj. schroniskach, hostelach, domach dla osób bezdomnych, ogrzewalniach czy noclegowniach. Natomiast pozostałe 594 dzieci przebywało poza placówkami instytucjonalnymi, tj. m. in. w miejscach niemieszkalnych, domkach, czy altankach działkowych. W tym miejscu należy wskazać, że w 2015 roku było 595 placówek noclegowych dla osób bezdomnych, które dysponują 22.723 miejscami, z możliwością zwiększenia ich liczby o kolejne 3.318. Łącznie daje to 26.041 miejsc noclegowych. Wynika z tego, że miejsc jest znacznie mniej aniżeli osób potrzebujących.

Rzecznik Praw Dziecka problem bezdomności podnosił, m.in. w „Uwagach o stanie przestrzegania praw dziecka”, które są integralną częścią składanej co roku Parlamentowi „Informacji o działalności Rzecznika Praw Dziecka”. Podkreślenia wymaga, że również Komitet Praw Dziecka ONZ w Uwagach końcowych do połączonych trzeciego i czwartego sprawozdania okresowego Polski z realizacji postanowień Konwencji o prawach dziecka zaleca, by Państwo – Strona dokonało przeglądu prawa, polityki programów mieszkaniowych w celu zapobiegania i eliminowania bezdomności, z uwzględnieniem specjalnych potrzeb dzieci (...).

26 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

Zaniepokojony liczbą bezdomnych dzieci i tendencją wzrostową zjawiska, a także wnioskami wyprowadzonymi ze spraw prowadzonych przez Rzecznika Praw Dziecka, wystąpiłem do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zwracając uwagę na sytuację małoletnich dzieci, przebywających z rodzicami w schroniskach, czy domach dla bezdomnych. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zadeklarował podjęcie kroków mających na celu pomoc bezdomnym rodzinom z dziećmi oraz wzmoczoną kontrolę jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wsparcia i pomocy tym rodzinom.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163) do zadań własnych o charakterze obowiązkowym gminy należy udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym. W myśl art. 48 ust. 2 powołanej ustawy, udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Niejednokrotnie, gdy gminy nie prowadzą własnych placówek udzielających schronienia, powierzają obsługę powołanego zadania publicznego podmiotom w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016r., poz. 239).

Niepokojąca jest bierność gmin w zakresie kontroli oraz oceny realizacji zadania, a w szczególności stanu jego realizacji; efektywności, rzetelności i jakości wykonania; prawidłowości wykorzystania środków publicznych, otrzymanych na realizację zadania. Dowodzą tego chociażby skargi rodziców przebywających z dziećmi w schroniskach dla bezdomnych. Rodzice wskazują na niedostateczną jakość świadczonych usług, przede wszystkim w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych. Należy podkreślić, że długotrwałe pozostawanie dzieci w placówkach, których zadaniem jest doraźne rozwiązywanie problemu bezdomności stwarza zagrożenie przejęcia zaobserwowanych tam wzorców, co może przełożyć się na skłonność do dziedziczenia bezdomności.

Na gruncie spraw zbadanych przez Rzecznika Praw Dziecka zaobserwowano przypadki, w których obsługa zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania bezdomności, nie jest powierzana w trybie i na zasadach określonych w ustawie *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*. Co więcej, ujawniono także przypadki, w których jednostki samorządu terytorialnego nie prowadziły schroniska, ani nie powierzyły obsługi powołanego zadania publicznego innemu podmiotowi.

Z uwagi na konieczność dokonania kompleksowej diagnozy problemu bezdomności

wśród dzieci, na podstawie art. 10a oraz art. 11 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 2015, poz. 2086), zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości podjęcia ogólnopolskiej kontroli doraźnej, w przedmiocie realizacji przez gminy zadań, zmierzających do rozwiązywania i zapobiegania zjawisku bezdomności wśród dzieci.

Z wyrazami szacunku
Marek [Signature]